

Zrušovací soud, přezkoumávaje rozsudek nalézacího soudu, shledal, že použito bylo zákona v neprospěch obžalovaného Rudolfa K-a, pokud byl tento obžalovaný uznán vinným přestupkem §u 312 tr. zák., spáchaným tím, že urazil orgány lichevního úřadu skutkem, že v tomto bodě jest rozsudek zmatečným dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., k čemuž podle §u 290 tr. ř. jest přihlížeti z moci úřední. V napadeném rozsudku nebylo, pokud jde o obžalovaného Rudolfa K-a, zjištěno nic jiného, než že pronesl slova: »Běžte dělat, vy lenoši, a neokrádejte stát,« »vícekrát ať mi zřízení od lichevního úřadu do obchodu nevzkročí,« »běžte a neobtěžujte obchodníky a živnostníky« a že při tom proti nim mával rukou, v níž měl právě nůž. Ke konci rozsudkových důvodů rozčleňuje se toto jednání obžalovaného ve dvě skupiny, urážek slovních a urážky skutkem, kterou spatřuje nalézací soud v mávání rukou. Pouhé mávání rukou nelze však bez dalšího uznati za urážku skutkem, neboť za urážku skutkem lze pokládati jen takovou, která záleží v činnosti, směřující proti tělu uraženého; že však mávání rukou, byť i obžalovaný v ní držel nůž, jehož patrně ve své živnosti potřeboval, dosáhlo tohoto rázu, není v rozsudku zjištěno, naopak vyplývá z rozsudkového zjištění, dle něhož obžalovaný »při tom« »proti nim« mával rukou, v níž měl »právě« nůž, že v rozsudku jde pouze o vyličení časové souvislosti mezi máváním a slovy obžalovaného a o vyznačení směru, kterým se dalo mávání rukou, v níž se nalézal »právě«, totiž bez úmyslu, nůž, bez ohledu na osoby dozorčích orgánů lichevního úřadu. Právě však pro nedostatek vztahů jednání obžalovaného k osobám dozorčích orgánů lichevního úřadu a to nejen pro nedostatek vztahu k jejich tělu, nýbrž k jejich osobám vůbec, nelze spatřovati v mávání rukou nejen urážku skutkem, nýbrž ani urážku slovem. Postrádá proto jednání obžalovaného v této příčině vůbec objektivních znaků trestného činu a, byl-li obžalovaný uznán vinným přestupkem podle §u 312 tr. zák. i v tomto bodě, bylo mu ublíženo, ježto právní omyl nalézacího soudu měl pro obžalovaného Rudolfa K-a potud nepříznivý vliv, že při výměře trestu byla shledána přitěžující dvojnásobná kvalifikace tohoto přestupku. Bylo proto rozsudek nalézacího soudu v této příčině zrušiti ve výroku o vině jako zmatečný podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. a obžalovaného sprostiti podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby v tomto bodě vůbec (§ 288 čís. 3 tr. ř.).

Čís. 1496.

Zákon na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Shromáždění (zástup) nevyžaduje přítomnosti většího počtu lidí; stačí několik lidí, přítomných buď schválně nebo nahodile (§ 39 čís. 2 zákona).

(Rozh. ze dne 14. února 1924, Kr I 450/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu

v Praze ze dne 17. května 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle Šu 305 tr. zák.

D ů v o d y:

Pokud zmateční stížnost dovolává se důvodu zmatečnosti dle Šu 281 čis. 5 tr. ř., není provedena po zákonu. Spatřuje zmatek ten jednak v tom, že rozsudek bez udání důvodů posuzuje výpovědi stejně kvalifikovaných svědků Františka Ch-y a Josefa R-a ml. různým způsobem a tím prý sám sobě odporuje, jednak v tom, že zjištění nalézacího soudu, že trestný čin byl spáchán dne 5. ledna 1923 nebo krátce potom, je prý v rozporu se spisy a výsledky průvodního řízení. O vnitřním rozporu ve smyslu dovolávaného zmatku mohlo by však býti řeč jen tehdy, kdyby první soud měl za prokázány skutkové okolnosti logicky nespojitelné, čehož stížnost sama netvrdí. Dotyčné vývody odporují jen nepřipustně oceňování výsledků průvodních prostředků, jež podléhá volnému uvážení soudu, a proti němuž podle Šů 258 a 288 čis. 3 tr. ř. brojiti nelze, zvláště když soud uvádí postačitelé důvody, proč nedal víry výpovědi svědka R-a a věřil svědku Ch-ovi. Ani jiného rozporu ve smyslu Šu 281 čis. 5 tr. ř. tu není. Neboť ustanovení to předpokládá, by rozsudek nesprávně uváděl obsah jednotlivých svědeckých výpovědí nebo listin. Toho stížnost sama netvrdí, nýbrž oceňujíc libovolně výsledky průvodního řízení, snaží se jen pod rouškou dovolávaného zmatku brojiti proti zjištění soudu nalézacího formálně bezvadnému, že obžalovaný dne 5. ledna 1923 nebo krátce potom závadný výrok pronesl. Mimochodem budiž jen podotknuto, že stěžovatel sám ve své soukromé obžalobě na Janu T-ovou vtrdí, že T-ová mu na otevřeném listku psala, aby se pamatoval na to, že v d e n ů t o k u na ministra Dra Rašína (t. j. 5. ledna 1923) tento vražedný útok schvaloval, což nasvědčuje též závěru nalézacího soudu, dovozenému z výsledků průvodního řízení, že se zdá býti pravdě nejvýše podobným, že trestný čin stěžovateli za vinu kladený stal se právě v den atentátu. Neprávem vytýká stížnost napadenému rozsudku, dovolávajíc se zmatku dle Šu 281 čis. 9 c), správně čis. 8 tr. ř., že obžaloba byla překročena tím, že stěžovatel byl uznán vinným, že dne 5. ledna 1923 nebo krátce po té závažný výrok pronesl, ačkoliv byla na stěžovatele podána obžaloba, že »jednoho dne po 5. lednu 1923 krátce po atentátu« spáchal čin mu za vinu kladený. Z důvodů obžalovacího spisu jest vidno, že přesné datum činu předběžným vyhledáváním nebylo zjištěno, nýbrž svědky usvědčujícími byl označen jako čas spáchaného činu nějaký den krátce po útoku na ministra Dra Rašína. Naproti tomu již tehdy jakož i při hlavním přelíčení nebylo pochybno, že obžalovaný závadný výrok pronesl jen jednou, a to za okolností, souhlasně vyličených v obžalobě i v rozsudku. Nemůže tedy býti nejmenší pochybnosti o totožnosti události v obžalobě naznačené se skutkem, pro nějž stěžovatel byl soudem prvé stolice uznán vinným, nýbrž jedná se toliko o úchytku v jediné vedlejší individualisující okolnosti (čas), nedotýkající se totožnosti skutku. Nelze proto také mluvíti o překročení obžaloby ve smyslu čis. 8 Šu 281 tr. ř.

Generální prokuratura navrhla, by bylo použito ustanovení §u 290 tr. ř. a by obžalovaný byl podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby. Návrh ten učinila, opírajíc se o ustanovení článku IV. a IX. uvozovacího zákona k trestnímu zákonu a vycházejíc z názoru, že čin stěžovatelův je, třebaže byl spáchán před účinností zákona na ochranu republiky, posuzovati dle tohoto zákona, poněvadž nabyl již účinnosti v době, kdy rozsudek byl vynesén. Generální prokuratura dovozuje, že §em 41 zákona na ochranu republiky byla první věta §u 305 tr. zák. zrušena, a nahrazena §em 16 zák. na ochr. rep., že toto ustanovení je mírnějším, než ustanovení §u 305 tr. zák., poněvadž vyžaduje, by čin byl spáchán veřejně ve smyslu §u 39 čís. 3 zák. na ochr. rep. a že této podmínky tu není. Nejvyšší soud jako soud zrušovací sdílí názor generální prokuratury, že čin, o nějž jde, je vzhledem k ustanovení článku IV. a IX. uvozovacího zákona k trestnímu zákonu posuzovati podle zákona na ochranu republiky, ježto v době, kdy byl rozsudek vynesén, nabyl již zákon na ochranu republiky účinnosti, nesdílí však názoru, že by tu nebylo podmínky veřejnosti ve smyslu §u 39 čís. 3 zákona na ochranu republiky a že proto není dána skutková podstata, trestná i podle §u 16 čís. 2 zákona na ochranu republiky. Náležitost, §em 305 tr. zák. vyžadovaná, by čin vykonán byl veřejně nebo před více lidmi, což judikaturou i naukou bylo vykládáno tak, že čin byl buď spáchán na takovém místě nebo za takových okolností, že mohl býti postřehnut i jinými osobami, nebo u přítomnosti aspoň dvou lidí, nahrazena byla v §u 16 čís. 1 zákona na ochranu republiky náležitostí veřejného vykonání činu, což podle §u 39 čís. 2 tohoto zákona znamená ve shromáždění nebo před zástupem. Ani pojmu »shromáždění« ani pojmu »zástup« zákon nevysvětluje. Žádné ze slov těchto neznámá samo o sobě velký počet lidí, nýbrž několik lidí vůbec, přítomných buď schválně. t. j. za určitým cílem se sesedších (shromáždění), nebo nahodile (zástup). Významu většího počtu nabývají výrazy shromáždění i zástup teprve připojením přídavného jména k tomu poukazujícího (velký zástup, četné shromáždění a pod.). Tak rozuměti jest těmto výrazům jazykově a souhlasně s tendencí zákona na ochranu republiky. Nelze proto přisvědčiti názoru generální prokuratury, že čin stěžovatelův jest beztrestným, naopak čin jeho byl by trestným i při posuzování se stanoviska §u 16 zákona na ochranu republiky, poněvadž jsou dány veškeré náležitosti skutkové podstaty, §em tímto požadované, zejména i veřejnost spáchání činu, ježto se ho stěžovatel dopustil u přítomnosti tří osob, náhodou přítomných, kterýžto počet vzhledem k tomu, co v té příčině bylo shora uvedeno, nelze prohlásiti za nepostačující pro pojem »zástup«. Že tento názor jest nesprávným, tomu nasvědčuje i to, že by bylo sotva lze prohlásiti za nepostačující pro pojem shromáždění, — který, jak z přiřazení obou pojmů nutno považovati za korelát pojmu zástup, — přítomnost pouze tří osob, jež se jen ze všech svolaných do shromáždění dostavily. Vzhledem k tomu, že závadným výrokem schvaloval stěžovatel zločin, uvedený v §u 7 čís. 2 zákona na ochranu republiky, bylo by na něho použití trestní sazby žaláře od 6ti měsíců do tří let, tudíž sazby vyšší, než jakou stanoví § 305 tr. zák. Jeví se

tedy býti ustanovení §u 305 tr. zák. pro stěžovatele příznivější a stalo se proto podřazení jeho činu pod § 305 tr. zák. vzhledem k ustanovení článku IX. uvozovacího zákona k trestnímu zákonu právem a pro použití §u 290 tr. ř. nebylo důvodu.

Čís. 1497.

Zákon na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

I dokonaná vražda na osobách, v §u 7 zákona uvedených, je zločinem v tomto §u uvedeném; podle §u 36 zákona je i tu dána příslušnost státního soudu.

Pod skutkovou podstatu §u 16 čís. 1 zákona spadá veřejné oslavování pachatele vraždy na ministru republiky; pokud jsou tu podmínky druhé věty prvního odstavce §u 32 zákona pro výrok, že odsouzený pozbývá čestných práv občanských.

(Rozh. ze dne 14. února 1924, Kr I 725/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 24. září 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 16 čís. 1 a 2 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., vyhověl však v neveřejném zasedání odvolání státního zastupitelství a vyslovil podle §u 32 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., že obžalovaný pozbývá čestných práv občanských, a uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

d ů v o d e h:

Po věcné stránce namítá stížnost a) dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že ve výroku obžalovaného, jak jej soud zjišťuje, nelze spatřovati ani vychvalování ani oslavování Josefa Šoupala pro jeho čin, ježto se projev nestal slavnostním způsobem, jaký zákon předpokládá — ani s ch v a l o v á n í č i n u, jak mylně tvrdí rozsudek v důvodech, b) dle čís. 10 §u 281 tr. ř., že zde není zákonných předpokladů pro zločinnou kvalifikaci činu dle čís. 2 §u 16, poněvadž prý Šoupal byl odsouzen pro dokonanou vraždu úkladnou, spáchanou na ministru Dru Rašínovi dle §§u 134, 135 čís. 1 tr. zák. a § 7 zákona na ochranu republiky nemluví vůbec o dokonané vraždě. Dle náhledu stížnosti měl býti obžalovaný odsouzen pro přečin dle §u 16 čís. 1 zákona. Avšak obě námitky jsou bezdůvodné, uváží-li se ad a), že rozsudek zjišťuje, že obžalovaný pronesl svůj výrok »ať žije Šoupal« před zástupem asi 1000 lidí, shromážděných k oslavě Husově, tedy při slavnostní příležitosti způsobem okázalým, použiv k tomu schválně okamžiku, když po skončení přednášky slavnostního řečníka a po potlesku nastalo ticho, by vzbudil tím větší pozornost zástupu. Jest nepochybné, že v tomto výroku, který nejen doslovem, nýbrž i způsobem pronesení jest zřejmě oslavného rázu, spočívá vedle oslavování vraha Šoupala zároveň i (nepřímé) vychva-